

KİRA SERTİFİKALARININ (SUKUK) VERGİLENDİRİLMESİ

TAXATION OF LEASING CERTIFICATES (SUKUK)

Suat SARIGÜL*

öz

Kira sertifikaları, faiz ödemeyi veya faiz masrafı yüklemeyi içermeyen, islami finans kurallarına göre ihraç edilen ve dünyada son yıllarda hızla gelişen faizsiz yatırım araçlarından biridir. Söz konusu yatırım aracına ilişkin düzenlemeler Sermaye Piyasası Kurulu tarafından yapılmaktadır. Varlık kiralama şirketinin satın almak veya kiralamak suretiyle devraldığı varlıkların finansmanını sağlamak amacıyla düzenlediği ve sahiplerinin bu varlıklardan elde edilen gelirlerden payları oranında hak sahibi olmalarını sağlayan menkul kıymet olarak tanımlanan kira sertifikaları halka arz edilerek veya halka arz edilmeksizin satılmak üzere ihraç edilen menkul kıymetlerdir. Ayrıca kira sertifikaları, yurt içinde ihraç edilebildikleri gibi yurt dışında da ihraç edilebilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kira Sertifikası, Sukuk, Varlık Kiralama Şirketleri, SPK

ABSTRACT

Leasing certificates are interest-free investment instruments which do not involve interest payment or interest cost, are issued in accordance with sharia and have been fairly popular in the recent years. Capital Markets Board regulates sukuk market. Sukuk are defined as securities of equal denomination representing individual ownership interests in a portfolio of eligible existing or future assets. Sukuk can be issued domestically and internationally.

Keywords: Leasing certificates, sukuk, asset leasing companies, CMB

* Vergi Müfettişi

M.G.T.: 29.06.2015 / M.K.T.: 16.09.2015

1- GİRİŞ

İslami finans kurallarına göre finansman piyasalarında kullanılan, özel amaçlı şirketler aracılığı ile ihraç edilen menkul kıymetler genel olarak adına sukuk ya da finansal sertifika olarak adlandırılmaktadır. Sukuk, faiz ödemeyi veya faiz masrafı yüklemeyi içermeyen, islami finans kurallarına göre ihraç edilen menkul kıymetlerdir. Kısaca, islami prensiplere uygun faizsiz tahvil olarak tanımlanabilir.

Sukuk orta uzun vadeli sabit veya değişken getiri sağlayan faizsiz sermaye piyasası ürünüdür. Uluslararası derecelendirme kuruluşları tarafından değerlendirme ve derecelendirmelerinin yapılması yatırımcılar tarafından sukukun risk/getiri analizinin yapılmasında rehber olarak kullanılmaktadır. Kolay ve etkin ödemesinin yapılmasıyla yatırım süresince düzenli gelir akışı sağlamaktadır. Likit bir enstrümandır ve ikincil piyasada işlem görmektedir.¹

Sukuk uygulamaları ilk kez Malezya Hükümeti tarafından 2001 yılında gerçekleştirilmiştir. Başlangıçta 500 milyon USD olarak ihraç edilen Malezya sukuklarının %51'i Körfez Ülkelerinde, %30'u Asya'da, %15'i Avrupa'da ve %4'ü de ABD'de satılmıştır. Uygulanan yapı ise bir kamu kurumu olan Federal Malezya Arsa Ofisi elindeki arsaların kurulan bir SPV'ye (Özel Amaçlı Şirket'e) satılarak, oradan Malezya Hazinesi'ne kiralanarak elde edilen kira gelirlerinin, SPV'ce ihraç edilen sukukların satıldığı kişilere gelir olarak aktarılmasını sağlayan bir yapı üzerine inşa edilmiştir.²

Türkiye'de ise ancak 2010 yılında kısmen sukuk ihraçları uygulanmaya başlanmıştır. Türkiye'de ilk kira sertifikası 2001 yılında Kuveyt Türk Katılım Bankası A.Ş. tarafından çıkarılmıştır. Devlet ise Hazine Müsteşarlığı kanalıyla ilk kez 2012 yılında kira sertifikası ihracı gerçekleştirmiştir.³

Sukuk çıkarılmasına ilişkin olarak 01.04.2010 tarih ve 27539 sayılı Resmi Gazete'de Kira Sertifikalarına ve Varlık Kiralama Şirketlerine İlişkin Esaslar Hakkında Tebliği yayımlanmıştır. Söz konusu tebliğde, Türkiye'de sukuk bir kira sertifikası olarak tanımlanmıştır. Daha önce yapılan düzenlemelerle birlikte en son olarak 2013 yılında yürürlüğe giren yeni tebliğ ile sukukun tüm çeşitleri ile Türkiye'de yaygınlaşmasının önü açılmıştır. Çalışmamızda Türkiye'de kira sertifikası olarak tanımlanan sukukların vergilendirilmesi konusuna değinilecek olup söz konusu finansal varlıkla ilgili açıklamalara da yer verilecektir.

2- KİRA SERTİFİKALARI

2.1- Tanımı

Daha önce de bahsedildiği üzere, Sermaye Piyasası Kurulu tarafından Kira Sertifikalarına ve Varlık Kiralama Şirketlerine İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğ 01.04.2010 tarih ve 27539 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiş ve kira sertifikası sermaye piyasası aracı olarak karşımıza çıkmıştır. Ayrıca 07.06.2013 tarih ve 28670 sayılı Resmi Gazete ile Kira Sertifikaları Tebliği (III-61.1) yayımlanmış olup kira sertifikalarında yeni düzenlemelere gidilmiş ve sistemin yaygınlaşması sağlanmıştır.

¹ <http://sukuk.nedir.com/>

² Muaz Güngören, 2011, Katılım Bankalarında Menkul Kıymet İhracının (Seküritizasyon) Yapısal Farklılık Gösteren Finansal Piyasalarda Uyum Modellemesi: Sukuk Örneği, Yayımlanmamış Doktora Tezi, T.C. Kadir Has Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Finans Bankacılık Anabilim Dalı, İstanbul-2011

³ Hikmet Ulsan, Kira Sertifikası Uygulamalarının Vergisel Boyutu ve Muhasebeleştirilmesi, Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi, Haziran 2015

2010 yılında yürürlüğe giren tebliğde kira sertifikası; “*Varlık kiralama şirketinin satın almak veya kiralamak suretiyle devraldığı varlıkların finansmanını sağlamak amacıyla düzenlediği ve sahiplerinin bu varlıklardan elde edilen gelirlerden payları oranında hak sahibi olmalarını sağlayan menkul kıymeti, kira sukukunu ifade eder*” şeklinde tanımlanmıştır. Yine 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 61. maddesinde de kira sertifikasının tanımı aynı şekilde yer almaktadır. 2013 yılında yürürlüğe giren tebliğde ise kira sertifikası; “*Her türlü varlık ve hakkın finansmanını sağlamak amacıyla varlık kiralama şirketi tarafından ihraç edilen ve sahiplerinin bu varlık veya haktan elde edilen gelirlerden payları oranında hak sahibi olmalarını sağlayan menkul kıymeti ifade eder*” şeklinde tanımlanmıştır. Bakıldığı zaman gerek Kanun’da, gerekse tebliğlerde yer alan tanımlar birbiri ile benzer tanımlardır.

Kanun’da ve tebliğlerde yer alan düzenlemeler, özel sektör şirketlerinin kira sertifikası ihracı yoluyla sermaye piyasalarından fon temin etmelerine imkan vermektedir. En temel borçlanma aracı olan tahvil ile aynı işleyiş yapısına sahip olan kira sertifikası, satılıp kaynağa dönüştürülebilecek bir varlığa dayanak olarak ihraç edilmesi dolayısıyla daha korumalı bir yapı içermektedir.⁴

Kira sertifikaları halka arz edilerek veya halka arz edilmeksizin satılmak üzere ihraç edilebilir. Halka arz edilmeksizin yapılacak satışlar, tahsisli satış ve nitelikli yatırımcıya satış olmak üzere iki şekilde yapılabilir. Kira sertifikaları, yurt içinde ihraç edilebildikleri gibi yurt dışında da ihraç edilebilmektedir.

Kira Sertifikası türleri ve esasları aşağıdaki şekilde ifade edilebilmektedir.⁵

Kira sertifikaları; sahipliğe, yönetim sözleşmesine, alım-satıma, ortaklığa, eser sözleşmesine, dayalı olarak veya bu sayılanların birlikte kullanılması suretiyle Varlık Kiralama Şirketleri (VKŞ)⁶ tarafından ihraç edilebilmektedir.

Kira sertifikaları itfa edilinceye kadar VKŞ’nin portföyünde yer alan varlık ve haklar VKŞ’nin yönetiminin veya denetiminin kamu kurumlarına devredilmesi hâlinde dahi teminat amacı dışında tasarruf edilemez, rehedilemez, teminat gösterilemez, kamu alacaklarının tahsili amacı da dâhil olmak üzere haczedilemez, iflas masasına dâhil edilemez, ayrıca bunlar hakkında ihtiyati tedbir kararı verilemez.

Kira sertifikası sahipleri, ihraca dayanak varlık ve haklardan elde edilen gelirler üzerinde payları oranında hak sahibidirler. Kira sertifikası ihracı işleminin gerektirmesi durumunda vade sonunda varlık ve haklar VKŞ tarafından kaynak kuruluş veya üçüncü kişilere satılır ve satış bedeli kira sertifikası sahiplerine payları oranında ödenir. Kira sertifikaları, izahnamede veya halka arz edilmeksizin satış yapılması durumunda düzenlenen sözleşmelerde belirlenen esaslar çerçevesinde itfa edilir.

Fon kullanıcıları veya üçüncü kişilerin VKŞ’ye karşı olan ödeme yükümlülüklerinin yerine getirilmemesi durumunda, dayanak varlık veya hakkın satılarak kira sertifikası sahiplerinin olası zararlarının tazmin edilmesi de dahil olmak üzere, yatırımcıların menfaatlerinin korunmasına yönelik VKŞ yönetim kurulu tarafından alınacak tedbirlerin Kurula yapılan ihraç başvurusu aşamasında sözleşmeler vasıtasıyla düzenlenmiş olması zorunludur.

Yukarıda da bahsedildiği üzere beş tür kira sertifikası ihraç edilebilmektedir.

- **Sahipliğe dayalı kira sertifikaları:** Kaynak kuruluş⁷ ve üçüncü kişilere kiralanmak veya

⁴ Erbil Serdaroğlu, Nuray, Sukuk’un (Kira Sertifikaları) Vergilendirilmesi, Diyalog Dergisi, 2011

⁵ 07.06.2013 tarih ve 28670 sayılı Resmi Gazete ile yayımlanan Kira Sertifikaları Tebliği (III-61.1)

⁶ Varlık kiralama şirketi (VKŞ): Münhasıran kira sertifikası ihraç etmek üzere anonim şirket şeklinde kurulmuş olan sermaye piyasası kurumunu ifade eder.

⁷ Kaynak Kuruluş: Sahipliğe dayalı kira sertifikası ihraçlarında varlık ve hakları varlık kiralama şirketine devreden sermaye şirketini veya tacir niteliğini haiz gerçek veya tüzel kişilerin bir araya gelerek ve malvarlıklarını birleştirmek suretiyle yazılı bir sözleşmeye istinaden oluşturdukları adi ortaklığı; yönetim sözleşmesine dayalı kira sertifikası ihraçlarında sahip olduğu varlık ve hakları VKŞ adına yöneten şirketleri ifade eder.

(VKŞ) adına yönetilmek üzere VKŞ tarafından kaynak kuruluştan devralınacak varlık ve hakların finansmanını sağlamak için ihraç edilen kira sertifikalarıdır.

- **Yönetim sözleşmesine dayalı kira sertifikaları:** Kaynak kuruluşa ait varlık veya hakların vade boyunca kiralanması da dahil olmak üzere VKŞ lehine yönetilmesi neticesinde elde edilen gelirlerin sözleşme hükümleri çerçevesinde VKŞ'ye aktarılması amacıyla ihraç edilen kira sertifikalarıdır.
- **Alım satıma dayalı kira sertifikaları:** Bir varlık veya hakkın VKŞ tarafından satın alınarak VKŞ kurma şartları haiz nitelikteki şirketlere vadeli olarak satılması işleminde varlık veya hak alımının finansmanını sağlamak amacıyla ihraç edilen kira sertifikalarıdır.
- **Ortaklığa dayalı kira sertifikaları:** VKŞ'nin ortak girişime ortak olmak amacıyla ihraç ettiği kira sertifikalarıdır.
- **Eser sözleşmesine dayalı kira sertifikaları:** VKŞ'nin iş sahibi sıfatıyla taraf olduğu bir eser sözleşmesi kapsamında eserin meydana getirilmesini sağlamak amacıyla ihraç edilen kira sertifikalarıdır.

Kira sertifikası ihracı sürecinde, bu sertifikaya dayanak varlığa sahip olan kaynak kuruluş, kira sertifikasını ihraç edecek varlık kiralama şirketi ve busertifikalara yatırım yapacak yatırımcılar olmak üzere üç taraf bulunmaktadır. Kira sertifikası ihracı, kaynak kuruluşa finansman imkanı sağlarken yatırımcılar da bu sertifikalardan dönemsel getiri elde etmektedirler.

3- KİRA SERTİFİKALARININ VERGİLENDİRİLMESİ

3.1- Tam Mükellef Gerçek Kişiler Açısından

1- Türkiye'de İhraç Edilen Kira Sertifikalarının Getirileri ve Alım Satım Kazançları

Türkiye'de ihraç edilen kira sertifikalarının **dönemsel getirileri** %10 oranında stopaja tabidir. Stopaj nihai vergidir. Beyan edilmez.⁸

Türkiye'de ihraç edilen kira sertifikalarının **alım satım kazançları** %10 oranında stopaja tabidir. Stopaj nihai vergidir. Beyan edilmez.⁹

2- Yurt Dışında İhraç Edilen Kira Sertifikalarının Dönemsel Getirileri ve Alım Satım Kazançları

Tam mükellef varlık kiralama şirketleri tarafından yurt dışında ihraç edilen kira sertifikalarının getirileri; (GVK 94/7)

- Vadesi 1 yıla kadar olanlara sağlanan gelirlerden %10,
- Vadesi 1 yıl ile 3 yıl arası olanlara sağlanan gelirlerden %7,
- Vadesi 3 yıl ile 5 yıl arası olanlara sağlanan gelirlerden %3,
- Vadesi 5 yıl ve daha uzun olanlara sağlanan gelirlerden %0 stopaj uygulanır.

⁸ GVK'nın menkul sermaye iratlarının tanımlandığı 75. maddesinin ikinci fıkrasının (5) numaralı bendi uyarınca, her nevi tahvil ve Hazine bonusu faizleri ile Toplu Konut İdaresi, Kamu Ortaklığı İdaresi ve Özelleştirme İdaresince çıkarılan menkul kıymetler ile varlık kiralama şirketlerince ihraç edilen kira sertifikalarından sağlanan gelirler menkul sermaye iradı olarak kabul edilmektedir. GVK Geçici 67/2: Gelir Vergisi Kanunu'nun 75'inci maddesinin ikinci fıkrasının (5) numaralı bendinde yazılı menkul sermaye iratlarından (Hazine ve 4749 sayılı Kanuna göre kurulan varlık kiralama şirketleritarafından yurt dışında ihraç edilen menkul kıymetlerden elde edilenler hariç), ödemeyi yapanlarca, banka veya aracı kurumlara veya bunlar aracılığıyla diğer gerçek ve tüzel kişilere ödenenler hariç, % 10 oranında vergi tevkifatı yapılır.

⁹ Geçici 67/1: Hazine ve 4749 sayılı Kanuna göre kurulan varlık kiralama şirketleri(tarafından yurt dışında ihraç edilen menkul kıymetlerin alım satımı, itfası sırasında elde edilen getirileri.....tahsilinde bu fıkra hükümleri uygulanmaz.

Elde edilen getiriler, stopaja tabi tutulmuş diğer menkul kıymetler ve gayrimenkul sermaye iratları ile birlikte GVK'nın 103. maddesinin 2. gelir dilimini aştığı takdirde beyan edilecektir. Ödenen stopaj gelir vergisinden mahsup edilebilir.

Tam mükellef varlık kiralama şirketleri tarafından yurt dışında ihraç edilen kira sertifikalarının alım satım kazançları;¹⁰

GVK Mükerrer 80/2'ye göre; GVK'nın 70'inci maddenin birinci fıkrasının (5) numaralı bendinde yazılı hakların (ihtira beratları hariç) elden çıkarılmasından doğan kazançlar değer artış kazancıdır. Stopaja tabi değildir. Alış bedeli, elden çıkarıldığı ay hariç olmak üzere ÜFE artış oranının %10 ve üzerinde olması şartıyla ÜFE artış oranıyla endekslenir. İstisna uygulanmaz.

3.2- Dar Mükellef Gerçek Kişiler Açısından

1- Türkiye'de İhraç Edilen Kira Sertifikalarının Getirileri ve Alım Satım Kazançları

Türkiye'de ihraç edilen kira sertifikalarının **dönemsel getirileri** %10 oranında stopaja tabidir. Stopaj nihai vergidir. Beyan edilmez.

Türkiye'de ihraç edilen kira sertifikalarının **alım satım kazançları** %10 oranında stopaja tabidir. Stopaj nihai vergidir. Beyan edilmez.

2- Yurt Dışında İhraç Edilen Kira Sertifikalarının Dönemsel Getirileri ve Alım Satım Kazançları

Yurt Dışında İhraç Edilen Kira Sertifikalarının Getirileri

- Vadesi 1 yıla kadar olanlara sağlanan gelirlerden %10,
- Vadesi 1 yıl ile 3 yıl arası olanlara sağlanan gelirlerden %7,
- Vadesi 3 yıl ile 5 yıl arası olanlara sağlanan gelirlerden %3,
- Vadesi 5 yıl ve daha uzun olanlara sağlanan gelirlerden %0 stopaj uygulanır.

Stopaj nihai vergidir. Beyan edilmez.

Yurt Dışında İhraç Edilen Kira Sertifikalarının Alım Satım Kazançları

Stopaja tabi değildir. Beyan edilmez.

3.3- Tam Mükellef Kurumlar Açısından

1- Türkiye'de İhraç Edilen Kira Sertifikalarının Getirileri ve Alım Satım Kazançları¹¹

Türkiye'de İhraç Edilen Kira Sertifikalarının Getirileri

4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun uyarınca kuru-

¹⁰ Geçici 67/1: Hazine ve 4749 sayılı Kanuna göre kurulan varlık kiralama şirketleri (tarafından yurt dışında ihraç edilen menkul kıymetlerin alım satımı, itfası sırasında elde edilen getirileri..... tahsilinde bu fıkra hükümleri uygulanmaz.

¹¹ Kurumlar Vergisi Kanunu md.15: Kamu idare ve kuruluşları, iktisadî kamu kuruluşları, sair kurumlar, ticaret şirketleri, iş ortaklıkları, dernekler, vakıflar, dernek ve vakıfların iktisadî işletmeleri, kooperatifler, yatırım fonu yönetenler, gerçek gelirlerini beyan etmeye mecbur olan ticaret ve serbest meslek erbabı, ziraî kazançlarını bilanço veya ziraî işletme hesabı esasına göre tespit eden çiftçiler; kurumlara avanslar da dahil olmak üzere nakden veya hesaben yaptıkları aşağıdaki ödemeler üzerinden istihkak sahiplerinin kurumlar vergisine mahsuben kesinti yapmak zorundadırlar:

.....

c) Her nevi tahvil (ipotek finansmanı kuruluşları ve konut finansmanı kuruluşları tarafından ihraç edilen ipotekli sermaye piyasası araçları, varlık teminatlı menkul kıymetler dahil) ve Hazine bonusu faizleri ile Toplu Konut İdaresi, 28/3/2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanuna göre kurulan varlık kiralama şirketleri, Özelleştirme İdaresince çıkarılan menkul kıymetler ve varlık kiralama şirketleri tarafından ihraç edilen kira sertifikalarından sağlanan gelirler

lan varlık kiralama şirketleri (Bknz. 7 nolu dipnot) tarafından yurt dışında ihraç edilen kira sertifikalarına sağlanan gelirlerden %0, diğerlerinden %10 stopaj kesintisi yapılacaktır. (12/1/2009 tarihli ve 2009/14594 sayılı kararnamenin eki) Kurumlar Vergisine tabi olup ödenen stopaj beyanname üzerinden hesaplanan kurumlar vergisinden mahsup edilir.

Türkiye’de İhraç Edilen Kira Sertifikalarının Alım Satım Kazançları

4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun uyarınca kurulan varlık kiralama şirketleritarafından yurt dışında ihraç edilen kira sertifikalarına sağlanan gelirlerden %0, diğerlerinden %10 stopaj kesintisi yapılacaktır. (12/1/2009 tarihli ve 2009/14594 sayılı kararnamenin eki) Kurumlar Vergisine tabi olup ödenen stopaj beyanname üzerinden hesaplanan kurumlar vergisinden mahsup edilir.

2- Yurt Dışında İhraç Edilen Kira Sertifikalarının Dönemsel Getirileri ve Alım Satım Kazançları

Yurt Dışında İhraç Edilen Kira Sertifikalarının Getirileri

- Vadesi 1 yıla kadar olanlara sağlanan gelirlerden %10,
- Vadesi 1 yıl ile 3 yıl arası olanlara sağlanan gelirlerden %7,
- Vadesi 3 yıl ile 5 yıl arası olanlara sağlanan gelirlerden %3,
- Vadesi 5 yıl ve daha uzun olanlara sağlanan gelirlerden %0 stopaj uygulanır. Stopaj ödemeyi yapan ihraççı kurum tarafından yapılır. Kurumlar vergisine tabi tutularak ödenen stopaj beyanname üzerinden hesaplanan kurumlar vergisinden mahsup edilir.

Yurt Dışında İhraç Edilen Kira Sertifikalarının Alım Satım Kazançları

Stopaja tabi olmayıp Türkiye’de verilecek kurumlar vergisi beyannamesine dahil edilirler.

3.4- Dar Mükellef Kurumlar Açısından

1- Türkiye’de İhraç Edilen Kira Sertifikalarının Getirileri ve Alım Satım Kazançları

Türkiye’de İhraç Edilen Kira Sertifikalarının Getirileri

4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun uyarınca kurulan varlık kiralama şirketleri tarafından yurt dışında ihraç edilen kira sertifikalarına sağlanan gelirlerden %0, diğerlerinden %10 stopaj kesintisi yapılacaktır. (12/1/2009 tarihli ve 2009/14594 sayılı kararnamenin eki) Stopaj nihai vergidir, beyan edilmez.

Türkiye’de İhraç Edilen Kira Sertifikalarının Alım Satım Kazançları

4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun uyarınca kurulan varlık kiralama şirketleritarafından yurt dışında ihraç edilen kira sertifikalarına sağlanan gelirlerden %0, Diğerlerinden %10 stopaj kesintisi yapılacaktır. (12/1/2009 tarihli ve 2009/14594 sayılı kararnamenin eki) Stopaj nihai vergidir, beyan edilmez.

2- Yurt Dışında İhraç Edilen Kira Sertifikalarının Dönemsel Getirileri ve Alım Satım Kazançları

Yurt Dışında İhraç Edilen Kira Sertifikalarının Getirileri

- Vadesi 1 yıla kadar olanlara sağlanan gelirlerden %10,
- Vadesi 1 yıl ile 3 yıl arası olanlara sağlanan gelirlerden %7,
- Vadesi 3 yıl ile 5 yıl arası olanlara sağlanan gelirlerden %3,
- Vadesi 5 yıl ve daha uzun olanlara sağlanan gelirlerden %0 stopaj uygulanır. Stopaj ödemeyi yapan ihraççı kurum tarafından yapılır. Stopaj nihai vergidir. Beyan edilmez.

Yurt Dışında İhraç Edilen Kira Sertifikalarının Alım Satım Kazançları

Stopaja tabi olmayıp beyan edilmezler.

3.5- Katma Değer Vergisi Açısından

Katma Değer Vergisi Kanunu'nun "Sosyal ve Askeri Amaçlı Diğer İstisnalar" başlıklı 17. maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan (g) bendi;

*"Külçe altın ve külçe gümüş teslimleri ile kıymetli taşların (elmas, pırlanta, yakut, zümrüt, topaz, safir, zebrecet, inci) 6/12/2012 tarihli ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununa göre Türkiye'de kurulu borsalarda işlem görmek üzere ithali, borsaya teslimi ve borsa üyeleri arasında el değiş-tirmesi, döviz, para, damga pulu, değerli kâğıtlar, hisse senedi, tahvil, **varlık kiralama şirketleri tarafından ihraç edilen kira sertifikaları (6322 sayılı Kanunun 21.maddesiyle eklenen ibare; Yürürlük 15.06.2012)**, Türkiye'de kurulu borsalarda işlem gören sermaye piyasası araçları ile metal, plastik, lastik, kauçuk, kâğıt, cam hurda ve (5766 sayılı Kanunun 12/b inci maddesiyle değişen ibare Yürürlük; 07/06/2008) atıklarının teslimi,"*

(u) bendi;

*"Menkul, gayrimenkul ve maddi olmayan varlıkların, **varlık kiralama şirketlerine devri** ile bu varlıkların varlık kiralama şirketlerince kiralanması ve devralınan kuruma devri"* şeklindedir.

Yukarıda yapılan düzenlemelerden de görüleceği üzere, VKŞ'ler tarafından ihraç edilecek olan kira sertifikaları KDV'ye tabi olmakla birlikte istisna edilmiştir.

3.6- Damga Vergisi Açısından

Damga Vergisi Kanunu'na ekli (2) sayılı tablonun "**IV-Ticari ve Medeni İşlerle İlgili Kağıtlar**" başlıklı bölümüne göre;

- Menkul, gayrimenkul ve maddi olmayan varlıkların varlık kiralama şirketine devri,
- Bunların varlık kiralama şirketince devralınan kuruma devri,
- Bu devirlere bağlı olarak yapılan ipotek işlemleri,
- Bunların varlık kiralama şirketlerince kiralanması nedeniyle düzenlenen kâğıtlar ve
- Kira sertifikaları

damga vergisinden istisna edilmektedir.

3.7- Harçlar Kanunu Açısından

Harçlar Kanunu'nun 123. maddesine göre; Menkul, gayrimenkul ve maddi olmayan varlıkların, varlık kiralama şirketine devri ile bunların varlık kiralama şirketince devralınan kuruma devri ve bu devirlere bağlı olarak yapılan ipotek işlemleri bu Kanun'da yazılı harçlardan müstesnadır.

4- SONUÇ

Ülkemizde, ilgili yasal düzenlemelerin yapılmasının ardından, hem kamu hem de özel sektör tarafından kira sertifikası ihracı gerçekleştirilmiştir. Yatırımcılar, halka arz edilmek suretiyle ihraç edilen kira sertifikalarını ihraca aracılık eden kurumlar vasıtasıyla satın alabilmektedirler.

Vergilendirilmesine ilişkin olarak ana hatlarıyla, dar ve tam mükellef gerçek kişilerin kira sertifikası alım - satımından ve kira ödemesinden elde ettikleri kazançlar %10 oranında gelir vergisi stopajına tabidir. Gerçek kişi yatırımcılar için %10 oranındaki stopaj nihai vergidir ve kazanç yıllık gelir

vergisi beyannamesine dahil edilmez. Tam mükellef kurumlar için kira sertifikası alım - satımından ve kira ödemelerinden elde edilen kazançlar %0 (diğer kurumsal yatırımcılar için %10) stopaja tabidir. Elde edilen gelir kurum kazancına dahil edilir. Dar mükellef kurumlar için kira sertifikası alım - satımından ve kira ödemelerinden elde edilen kazançlar %0 oranında gelir vergisi stopajına tabidir. Katma Değer Vergisi, Damga Vergisi ve Harçlar hakkında da söz konusu finansal varlık açısından istisna hükümleri mevcuttur.

KAYNAKÇA

- 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu
- 5520 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu
- 3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu
- 488 Sayılı Damga Vergisi Kanunu
- 492 Sayılı Harçlar Kanunu
- GÜNGÖREN, M., 2011, Katılım Bankalarında Menkul Kıymet İhracının (Seküritizasyon) Yapısal Farklılık Gösteren Finansal Piyasalarda Uyum Modellemesi: Sukuk Örneği. Yayımlanmamış Doktora Tezi, T.C. Kadir Has Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Finans Bankacılık Anabilim Dalı, İstanbul-2011
- SERDAROĞLU, E., Nuray, Sukuk'un (Kira Sertifikaları) Vergilendirilmesi, Diyalog Dergisi, 2011
- ULUSAN, H. Kira Sertifikası Uygulamalarının Vergisel Boyutu ve Muhasebeleştirilmesi, Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi, Haziran 2015
- <http://sukuk.nedir.com>